

THE SELECTION METHODS OF YOUNG RACEWALKERS

Sergey MOGILEVSKIY

The Kharkiv State Academy of Physical Culture

This article is about selection and forecast criteria of young racewalkers used by native and foreign specialists. Control requirements of physical preparedness are worked out in the research.

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ І ОЦІНКА СПОРТСМЕНОК, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ З ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ

НАТАЛІЯ БОРЕЦЬКА

Миколаївський державний педагогічний університет

Актуальність. Цілеспрямована багаторічна підготовка спортсменів високого класу є складним процесом, особливо на сучасному етапі розвитку художньої гімнастики в умовах жорсткої міжнародної конкуренції, якість якого визначається цілою низкою чинників, одним з яких є відбір дітей до занять спортом. Проблема відбору в спорті, тому числі в художній гімнастиці, залишається однією із ключових серед інших проблем в багаторічній підготовці спортсменів [1, 2, 3, 5, 6].

Вже більше двох десятиліть проблема відбору юних спортсменів привертає увагу вчених і практиків. Не зважаючи на збільшення кількості публікацій з цього питання існуючі форми і методи відбору дітей у більшості видів спорту далекі від досконалості. Не є виключенням і художня гімнастика. Так, дотепер цій проблемі присвячено всього більше п'яти дисертаційних досліджень. Варто також підкреслити, що характерна для сучасного етапу розвитку цього виду спорту тенденція до омолодження, робить проблему підвищення ефективності відбору як ніколи актуальною. Крім того, відсутність чітких рекомендацій з відбору дітей створює ситуацію, коли проведення відбору на високому якісному рівні стає вкрай складним.

З моменту виникнення та становлення художньої гімнастики в ній відбуваються значні зміни, що виражаються в якісній тенденції розвитку цього виду спорту [7]. Безумовно, однією із основних особливостей сучасної гімнастики є збільшення ролі технічної і психофізичної підготовки у підвищенні майстерності спортсменок [8].

Враховуючи цей факт, ми вважали за необхідне здійснити спробу розглянути відбір з врахуванням основних тенденцій розвитку цього виду спорту та індивідуальних типологічних особливостей дівчат 11-13 років, який спрямований на досягнення високих спортивних результатів. При цьому нашу увагу було акцентовано на ранньому розпізнаванні специфічних рухових здібностей, необхідних в майбутньому для подальшого вдосконалення майстерності в цьому виді спорту.

повздожні розміри тіла з можливими межами відносних величин: довжину тулуба, яка складає у гімнасток 44-45% довжини тіла (у дівчат, які не займаються спортом – 48 – 49 %); довжину руки – 43,5 - 44,2% у гімнасток, (41,8 – 42,6 – у тих, що не займаються спортом); довжину ноги – 55,6% - 57,5% та 53,4-54,1% - відповідно; ширину плечей – 22,5-22,9% та 21,4 – 22%; ширину таза – 12,4% - 13% та 16,7 – 17,4%; довжину кисті – 11,6 – 11,9% та 10,2 – 10,7%.

В якості критеріїв контролю за фізичним станом спортсменок можна використати компоненти маси тіла: жировий, який складає 12,4 – 13,2% від маси тіла (у тих, що не займаються спортом – 19-22%) і м'язовий 44,6 – 45,1% та 33,2 – 33,8%. Значимість даних морфологічних показників в системі підготовки гімнасток підтверджується результатами кореляційного та факторного аналізів, а також закономірностями росту і розвитку (7,9).

Темпи вікової динаміки у спортсменок, які спеціалізуються в художній гімнастиці, дещо нижчі в порівнянні з тими, хто не займається спортом. Річні прирости в період від 11 до 13 років майже за всіма розмірами тіла нижчі. Неоднаковий і вік максимальних приростів. Майже за всіма розмірами тіла максимальний приріст спостерігався в віці 11-12 років. У дівчат, які не займаються спортом, в даному віці спостерігались лише прирости повздожніх розмірів тіла. Максимальні річні прирости охватних розмірів тіла спостерігаються на рік пізніше. Це дає підстави вважати вік 11-12 років в гімнасток сенситивним періодом.

Висновки. 1. Порівняльний аналіз морфологічних показників гімнасток і дівчат, які не займаються спортом, показав, що притаманні гімнасткам морфологічні особливості, які відрізняють їх від дівчат-неспортсменок, можуть бути використані в процесі відбору. Так, гімнастки при однаковій довжині тіла з дівчатами-неспортсменками, мають меншу масу (на 20-30 %), менший ваго-ростовий показник (на 50-60 г/см), більш короткий корпус і тулуб (на 14-10 %), при однаковій довжині руки – більш довгу кисть (на 10-12 %), більш довгі нижні кінцівки (на 3-5 %) переважно за рахунок довжини стегна (5-7 %).

2. На основі даних річних приростів розмірів тіла, взаємозв'язку морфологічних показників між собою, з компонентами маси тіла і соматотипом можна вважати вік 11-12 років, для тих, хто спеціалізується в художній гімнастиці, сенситивним періодом.

Література

1. Бальсевич В.К. *Методические принципы исследования по проблеме отбора спортивной ориентации // Теория и практика физической культуры.* – 1980. №1. – С. 31-34.
2. Белокопытова Ж.А. *Комплексная оценка специальных способностей девочек на начальном этапе обучения упражнениям в художественной гимнастике. Автореф. Дисс...канд.пед.наук: 13.00.02.* – К. – 1981. – 22 с.
3. Бриль М.С. *Принципы и методические основы спортивного отбора школьников для спортивного совершенствования: Автореф. Дисс...докт.пед.наук.* – Москва. 1983. – 46 с.
4. Булгакова Н.Т. *Отбор и подготовка юных пловцов.* – Изд. 2-е, переработанное и дополненное. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 192 с.
5. Волков В.М., Филин В.П. *Спортивный отбор.* – М.: Физкультура и спорт, 1982. – 176 с.

6. Забкіна И.П. Педагогические основы отбора детей для занятий сложнокоординационными видами спорта (на примере художественной гимнастики): Автореф. Дисс...канд.пед.наук: 13.00.04. – Ленинград, - 1989. – 24 с.
7. Кувшинникова С.А. Комплексная оценка специальной физической подготовленности в художественной гимнастике: Дисс...канд.пед.наук: 13.00.04 / ЦОЛИФК. – Москва, 1983. – С. 5-40.
8. Лжицкая Т.С., Кувшинникова С.А. Система оценки специальной физической подготовки занимающихся художественной гимнастикой (10-13 лет). – В кн.: Актуальные проблемы повышения спортивного мастерства юных спортсменов. Сборник трудов. – Смоленск, 1983. – С. 40-41.
9. Павлова И.А. Отбор в художественной гимнастике с использованием педагогических тестов специальной физической подготовленности и морфофункциональных характеристик на этапе высшего спортивного мастерства: Автореф. дисс... канд.пед.наук: 13.00.04. – Москва, 1988. – 21 с.

ОСОБЛИВОСТІ ДОБОРУ ЮНИХ БАСКЕТБОЛІСТІВ

Олег СОТНИК

Міжнародний університет „РЕГІ” імені академіка Степана Дем'янчука

Важлива увага у підготовці спортивних резервів у баскетболі належить ефективній системі добору перспективних обдарованих дітей. Практика свідчить про багаточисленні випадки передчасного сходу з талановитої молоді. Деякі з них так і не змогли увійти у команди – не затримались там надовго, що в деякій мірі є результатом прорахунків недостатнього наукового обґрунтування етапів удосконалення юних спортсменів [1].

Вивчення термінів, умов та факторів формування майстерності юних спортсменів, методики спортивного добору, динаміки зміни рухового апарату і можливостей, енергетичних критеріїв працездатності має велике значення для кращого спорту.

Згідно до сучасної методології досліджень об'єктів існує три підсистеми спортивної орієнтація; добір на різних етапах спортивної майстерності;

Важко в сфері добору ведучими вважають генетично обумовлені фактори, а саме спортивні дані, у нашому випадку – зріст юних спортсменів. Але в той же час важливо пам'ятати, що генетичний фундамент дає тільки границі, лімітуючи певні можливості, тоді як тренувальний аспект є результатуючим фактором їх прояву і розвитку [2]. Це свідчить про те, що сам добір – є лише обов'язковою складовою частиною тренувального процесу і з допомогою професійно зорієнтованої роботи можна отримати кращі результати у менш талановитих спортсменів.

Важливо пам'ятати про розробку ефективної системи добору перспективних юних спортсменів на етапах початкової підготовки.